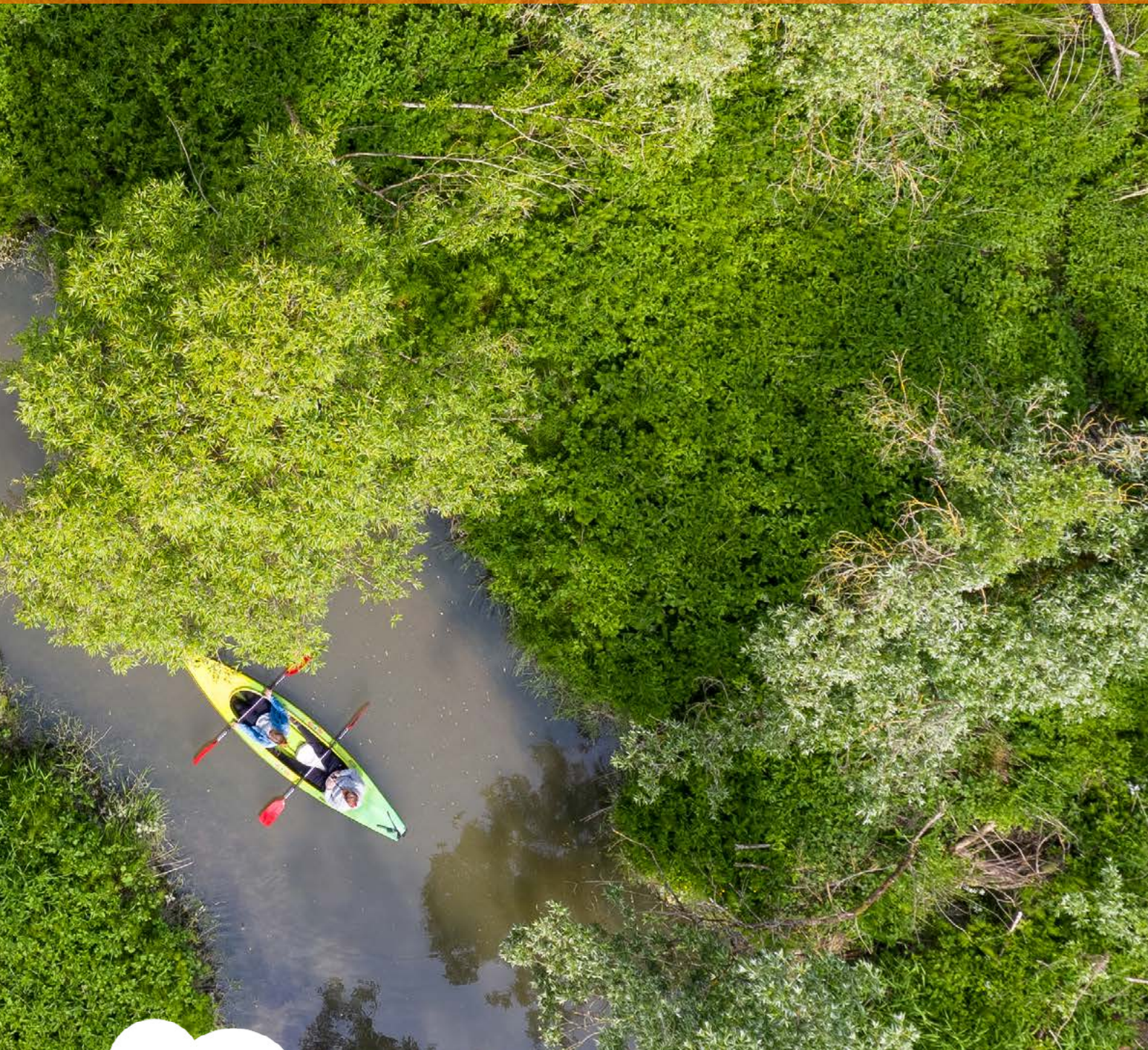

Jaarverslag 2021

Nationale Parken Bureau

**Nationale
Parken
Bureau**

Onze missie

Nationale parken zijn nationale iconen met (inter)nationale aantrekkingskracht, voor deze en toekomstige generaties. Het Nationale Parken Bureau inspireert en verbindt partijen om dit te verwezenlijken.

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van het Nationale Parken Bureau over 2021.

In dit jaarverslag delen we graag de hoogtepunten uit 2021 met u. Een jaar dat helaas nog steeds werd overschaduwd door alle Corona maatregelen. Dat maakte dat veel activiteiten vanuit het Nationale Parken Bureau digitaal moesten plaatsvinden. Een voordeel hiervan was dat het de drempel om deel te nemen aan digitale bijeenkomsten verlaagde. Het was wel jammer dat er dit jaar daardoor minder gelegenheid was voor persoonlijk contact. Uiteindelijk blijven we toch sociale dieren, die graag persoonlijk contact willen, ook in ons werk. We gaan in 2022 alweer het laatste jaar van het Programma Nationale Parken in. Op dit moment vindt de evaluatie van het Programma en de Standaard plaats. Deze vormen de opmaat voor het vervolg na 2022. Een vervolg waar ik met u vertrouwen in heb.

Ik wens u veel leesplezier!

Janneke van Montfort

Programmamanager Nationale Parken Bureau

Onze rol en ambitie

Het Nationale Parken Bureau is er voor alle gebieden die Nationaal Park Nieuwe Stijl willen worden: om partijen te inspireren, te verbinden en te begeleiden bij het verwezenlijken van Nationale Parken van allure. Het Nationale Parken Bureau is een onafhankelijk bureau dat samenwerkt met partners van de nationale parken die de ambitie ondersteunen én helpen om die ambitie in de gebieden waar te maken.

Onze meerjarendoelen

Het Nationale Parken Bureau heeft de transitie-opgave en de doelen uit de Nationale Parken Deal vertaald in vijf strategische meerjarendoelen:

- Verhogen van de natuur-, erfgoed-, belevings- en ruimtelijke kwaliteiten van nationale parken in Nederland
- Verhogen van de aantrekkingskracht van nationale parken voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers
- Bereiken van een sterkere merk- en marktpositie van nationale parken in Nederland
- Versterken van de verbondenheid van de samenleving met de natuur
- Verbeteren van de kwaliteiten van nationale parken door synergie te zoeken tussen de transitieopgave voor de nationale parken en de landbouw-, energie- en klimaatopgaven

Financiële impuls voor nationale parken

In 2021 zijn de nationale parken aan de slag gegaan met de door het Ministerie van LNV beschikbaar gestelde subsidie, in veel gevallen aangevuld met cofinanciering van provincies, gemeenten en partners. We zien dat de parken deze subsidie aan verschillende projecten besteden die bijdragen aan deze kwaliteitsimpuls. Een aantal parken laat een landschapsbiografie en/of landschapsvisie opstellen, andere

een educatieplan en/of communicatieplan. Een aantal parken gaat aan de slag met de betrokkenheid van bewoners en ondernemers, of met duurzaam toerisme en bezoekersmanagement. Ook de inzet op meer samenwerking met de landbouwsector zien we veel terug. Daarnaast is er ook een aantal voor publiek aansprekende projecten, zoals de bijdrage aan de aanleg van 'parktuintjes' door bewoners, het beter beleefbaar maken van de verdrongen dorpen in de Oosterschelde, of activiteiten die zich richten op de samenwerking tussen nationale parken en de zorgsector.

Leidraad Nationale Parken

In mei 2018 is de Standaard Nationale Parken vastgesteld als werkdocument. Hierin staan de ambities voor de Nationale Parken van de toekomst beschreven in 12 criteria. Het Nationale Parken Bureau helpt de parken daarbij: in 2021 heeft het Nationale Parken Bureau daarom de [Leidraad bij de Standaard](#) gepubliceerd. De Leidraad zet uiteen hoe je de 12 criteria uit de Standaard kunt lezen, welke stappen je kunt zetten om gebiedsgericht met de transitie aan de slag te gaan, en wanneer iets goed genoeg is. Tijdens een bijeenkomst op 16 maart werd de gepubliceerde Leidraad toegelicht. Deze digitale bijeenkomst werd door ca 150 belangstellenden bijgewoond.

De expertteams Marketing, Educatie en Communicatie (MEC), en Ruimtelijke Kwaliteit en Natuur hebben diverse nationale parken op basis van de Leidraad geadviseerd, bijv hoe je een gedegen landschapsbiografie laat opstellen, welke belevingen het beste bij het verhaal van jouw park passen, of hoe je de landelijke educatiestrategie in een concreet educatieplan voor jouw park vertaalt. Ook is er gestart met het opstellen van een Merk Handboek dat advies zal geven hoe je met de verschillende merken in en om een nationaal park kunt omgaan.

Adviescommissie Nationale Parken en lopende statusaanvragen

In januari 2021 heeft de Minister van LNV [een Adviescommissie](#) ingesteld die haar adviseert over nieuwe aanvragen voor nationale parken. Deze onafhankelijke commissie staat onder voorzitterschap van de Rijksadviseur voor de Leefomgeving. De commissie heeft dit jaar twee adviezen uitgebracht over de statusaanvragen van [Nationaal Park Van Gogh](#) en [Nationaal Park Hollandse Duinen](#). De Adviescommissie concludeerde dat beide gebieden veel bijzondere natuur-, landschappelijke en/of cultuurwaarden omvatten, maar dat in de ingediende aanvragen niet voldoende wordt onderbouwd dat deze gebieden de nationaal park status op basis van de Natuurbeschermingswet verdienen. Daarnaast concludeert de commissie dat het werkkader Standaard een nadere verduidelijking vraagt op het thema Natuur en Landschap. De minister zal de adviezen betrekken bij de evaluatie van de Standaard en het vervolg daarop (zie hierna).

Evaluatie van de Standaard en het Programma Nationale Parken

Bij de vaststelling van de Standaard in 2018 is afgesproken deze na drie jaar te evalueren. In september 2021 is het bureau TwynstraGudde gestart met de uitvoering hiervan. In deze evaluatie worden ook het Programma Nationale Parken, de governance en de financiële bijdragen meegenomen. Het Programma Nationale Parken loopt eind 2022 af. Met de evaluatie wordt daarom niet alleen terug, maar ook vooruitgekeken. TwynstraGudde zal aanbevelingen doen voor een nieuw beleidskader en het vervolg van het programma na 2022. De resultaten van de evaluatie van de Standaard zijn eind 2021 gereed, die van het programma, de governance en de financiële bijdragen zijn in het voorjaar van 2022 gereed.

Visitatiecommissie Nationale Parken: advies Nationaal Park Drentsche Aa

In 2021 is de Visitatiecommissie Nationale Parken aangesteld door het kernteam namens de partners van de Nationale Parken Deal.

Deze visitatiecommissie biedt nationale parken reflectie en advies om te zien of zij op de goede weg zijn. Het is dus geen formele toetsingscommissie. Het eerste park wat in 2021 om een advies heeft gevraagd, is Nationaal Park Drentsche Aa. In oktober heeft de Visitatiecommissie Nationale Parken [haar advies](#) opgeleverd. Hoewel het advies specifiek op de situatie in het Nationaal Park Drentsche Aa ingaat, is dit advies ook zeer bruikbaar voor andere parken. Met name voor de wijze waarop natuur, cultuurhistorie en landschappelijke waarden in NP Drentsche Aa hand in hand gaan, en waar je bij het vormgeven van de governance van je nationaal park aan moet denken.

Campagne Beleef de Nationale Parken / Holland National Parks

De campagne [Beleef de Nationale Parken](#) kende in 2021 zes deelnemende gebieden. De keuze om vanaf 2020 ook in eigen land marketingactiviteiten te ontplooiën onder de noemer Beleef de Nationale Parken, bleek in 2021 goed uit te pakken. Door de (reis) beperkingen als gevolg van coronamaatregelen steeg de aandacht voor het eigen land en in het bijzonder de Nederlandse natuur. Daarnaast maakte de campagne onderdeel uit van het themajaar Ode aan het landschap, dat zich door corona ook voornamelijk op bezoekers uit eigen land moest richten. Op landelijk niveau waren er vanuit dit themajaar samenwerkingen met onder andere de ANWB, Barts Boekje, de Volkskrant, NRC, National Geographic, Quest, Jan en Salt. Dit leverde een veelheid aan online en offline publicaties op over de nationale parken, met pieken in het voor- en najaar. Voor de start van de zomer kon, na twee keer uitstel in verband met reisbeperkingen,

in Duitsland ook de campagne 'Hiermustdusein' van start gaan met de nationale parken als deelnemer. Om online zichtbaar en daardoor vindbaar te blijven, hebben ook op het Google- platform in 2021 weer campagnes plaatsgevonden. Daarnaast brachten diverse Nederlandse influencers, passend bij onze doelgroep, een bezoek aan 1 of meerdere parken. Dit leverde op social media en de websites inspirerende verhalen op van de influencers.

Meesterwerk Nederlands landschap en landschapscafé's

In het kader van het themajaar 'Ode aan het Landschap' hebben de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Staatsbosbeheer en het Nationale Parken Bureau het project [Meesterwerk Nederlands Landschap](#) opgezet. Via 7 bijzondere fietsroutes kun je fietsen door 6 verschillende landschappen waarbij het heden, verleden en toekomst van het landschap verbonden worden middels 'meesterwerken'. De fietsroutes worden ontsloten via een [app](#). Deze is te downloaden in de App store en in Google play. Over deze routes en de landschappen is ook een krant uitgebracht om mensen te inspireren en de informatie is opgenomen in een boek. De routes blijven ook na het themajaar beschikbaar en worden wellicht nog uitgebreid.

Er zijn twee succesvolle landschapscafé's georganiseerd in Nationaal Park Dwingelderveld en de Weerribben-Wieden. Twee bomvolle zalen waar verhit over de plek van het landschap, het huidige landschap en de toekomst ervan werd gediscussieerd. Door de coronamaatregelen zijn twee café's in respectievelijk Nationaal Park Lauwersmeer en Nieuw Land naar 2022 verzet. Dus alle kans nog om aan te sluiten!

Verbinding met omwonenden

In 2021 zijn er meerdere activiteiten geweest die tot doel hadden om de verbinding tussen omwonenden en nationale parken te stimuleren. Deze werden voor een deel door het NPB geïnitieerd, maar ook door de nationale parken zelf. In opdracht van het Nationale Parken Bureau heeft de WUR het onderzoek [bewoners als Nijveraars van de natuur](#) opgeleverd, er is een leernetwerk regionale verbondenheid georganiseerd waar de Nationale Parken Oosterschelde en Utrechtse Heuvelrug met voorbeelden aangaven hoe zij ondernemers en omwonenden betrekken bij hun park. De Stichting Streekeigen Producten gaf een presentatie over wat erbij komt kijken als je met streekproducten aan de slag wilt, en wat het je oplevert. In diverse nationale parken zijn samenwerkingen met bedrijven (bv Vitens, Proctor en Gamble, RICOH), met bewoners en bezoekers (de nationaal park tuinen, tellingen soortenjaar) en meerdere beleefweken georganiseerd.

DUURZAAM TOERISME

Het thema duurzaam toerisme is in 2021 prominent op de agenda gekomen van het Nationale Parken Bureau. Het Nationale Parken Bureau heeft als leidraad een stappenplan opgesteld om te komen tot Duurzaam Toerisme in Nationale Parken. De stappen behelzen onder meer ambitievorming, data & onderzoek, bezoekersmanagement & recreatiezonering, aanbodontwikkeling en verduurzaming.

Het thema bezoekersmanagement speelt bij een flink aantal parken. Daarom heeft het NPB de samenwerking met het NBTC opgezocht die op dit thema al een verkenning aan het uitvoeren was. Momenteel vindt 4 tot 5 keer per jaar een uitwisseling plaats tussen gebieden die bezig zijn met bezoekersmanagement. Ook Natuurmonumenten

en Staatsbosbeheer zijn aangesloten. Onderzoeken, ervaringen, vraagstukken en methodieken worden met elkaar gedeeld. Vanuit de Nationale Parken zijn Zuid-Kennemerland, Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe aangesloten. Vanaf 2022 zullen ook Nationaal Park Hollandse Duinen en Zuidwest Drenthe aansluiten. Daarnaast konden Nationale Parken aansluiten bij kennisbijeenkomsten van het NBTC en de Landelijke Data Alliantie over bezoekersmanagement.

Aanvullend hierop heeft Masterstudent Arjan Freije (VU/TU Delft) onderzocht hoe op de Veluwe het [recreatiezoneringsplan](#) tot stand is

gekomen en wat we hiervan kunnen leren. Om inspiratie uit andere landen te halen, heeft Arjaan Pellis samen met andere onderzoekers van de WUR een [internationale benchmark](#) van best practices op het gebied van duurzaam toerisme uitgevoerd. Hier heeft hij een aantal inzichten uit gedestilleerd waar hij aansprekende voorbeelden aan heeft gekoppeld: is er meer infrastructuur nodig of juist minder? Moet je bezoekersmanagement extensief of invasief benaderen? Hoe kan de mens een productief deel van het ecosysteem worden?

Tot slot is eind 2021 een start gemaakt met een Interreg aanvraag (Europese subsidieregeling om samenwerking tussen regio's in Europa te bevorderen) door een aantal nationale parken rond het thema duurzaam toerisme.

En er is meer...

Zoals u kunt lezen in dit jaarverslag was er veel te doen in en rond Nationale Parken in 2021. Maar er was meer... Lees alle nieuwsberichten en verslagen uit 2021 op www.nationaleparkenbureau.nl

Colofon

Dit is een uitgave van het Nationale Parken Bureau, januari 2022
Tekst: Nationale Parken Bureau
Foto's: Holland National Parks, Hans Jellema

